

Zaaknummer: 1356834

Openbaar

Portefeuillehouder: Wim van der Zanden

Team: SO-Sociale Beleidsontwikkeling

Steller: I. Robben (beleidsadviseur sociaal domein)

Betrokken medewerker(s): M. van de Rijdt (coördinator ruimtelijke ontwikkeling)

Onderwerp

Regionaal actieplan aanpak dakloosheid.

Samenvatting

Naar aanleiding van het Nationaal Actieplan Dakloosheid 'Eerst een Thuis' dat in het najaar van 2022 gelanceerd is, hebben we de ambitie dat er in 2030 geen sprake meer is van (ongewilde) dakloosheid. De gemeenten in de Meierij en Bommelerwaard geven hier samen vorm aan vanuit het principe "herstel begint met een (t)huis".

Voorstel college

1. In te stemmen met het Regionaal plan van aanpak Dakloosheid 'Herstel begint met een (t)huis'
2. In te stemmen met het lokaal bestedingsplan aanpak dak- en thuisloosheid voor 2024/2025.
3. De gemeenteraad te informeren met bijgevoegde raadsinformatiebrief door deze door de griffie te laten verzenden.

Inleiding

In lijn met de landelijke opdracht is een regionale vertaling van het Nationaal Actieplan Dakloosheid 'Eerst een Thuis' opgesteld. We hebben hierbij gebruik gemaakt van de uitkomsten van het ETHOS-telonderzoek naar dak- en thuisloosheid (oktober 2023). Het Regionaal plan van aanpak Dakloosheid 'Herstel begint met een (t)huis' is op 3 juli jl. vastgesteld in het portefeuillehouders overleg maatschappelijke zaken (POHO MZ). Dit wordt vandaag op 1 oktober (openbaar 8 oktober) aan alle colleges van de regio Meierij en Bommelerwaard voorgelegd ter vaststelling.

Beoogd resultaat

Het doel van het Regionaal plan van aanpak Dakloosheid 'Herstel begint met een (t)huis' is dat er geen dak- en thuisloosheid meer is in 2030 door de gezamenlijke inzet vanuit de domeinen wonen, zorg en inkomen.

Argumenten

1.1 Landelijke is afgesproken dat elke gemeente een plan van aanpak dakloosheid vaststelt.

Nederland heeft de Lissabon-verklaring ondertekend, waarmee zij zich gecommitteerd heeft aan de ambitie om dakloosheid in 2030 te beëindigen. Dit heeft geleid tot het Nationaal Actieplan Dakloosheid 'Eerst een Thuis'. In december 2022 is deze door onder andere drie ministeries, de VNG (namens gemeenten) en Aedes (namens woningbouwcorporaties) ondertekend. Daarbij is afgesproken dat elke gemeente een plan van aanpak dakloosheid vaststelt. De gemeenten worden daar ook op gemonitord.

1.2 Het ETHOS-telonderzoek laat zien dat iedere gemeente dak- of thuisloze inwoners heeft.

Als eerste regio in Nederland hebben wij in 2023, samen met de regio Oss, het ETHOS-telonderzoek laten uitvoeren om beter zicht te krijgen op de problematiek van dakloosheid. De uitkomsten hebben duidelijk gemaakt dat een veel grotere en meer diverse groep inwoners dak- of thuisloos is dan voorheen in beeld was. Dit verplicht ons om gezamenlijk afspraken te maken hoe we dakloosheid gaan terugdringen.

1.3 Een (t)huis is de basis voor (herstel van) zelfredzaamheid.

Als inwoners dakloos zijn of dreigen te raken, zijn er vaak al veel problemen. Als er sprake is van dak- of thuisloosheid, zien we ook dat problemen verergeren. Zonder vaste huisvesting is het bijvoorbeeld veel lastiger om werk te behouden, schulden te vermijden, kinderen te blijven zien etc. In dit plan van aanpak is beschreven hoe de gemeenten in de Meierij en Bommelerwaard regionaal en lokaal willen werken aan de ambitie "geen dakloosheid meer in 2030". Daarbij is de samenwerking gezocht met aanpalende beleidsterreinen, zowel voor preventie dakloosheid als het voorkomen van herhaalde dakloosheid.

1.4 Beleid en uitgangspunten volstaan; concretere afspraken nodig over de uitvoering.

We hebben gekozen voor een plan van aanpak in plaats van een nieuw beleidskader op te stellen. We zien meerwaarde in het concretiseren van de beleidsvoornemens én samenwerking over de grenzen van inhoudelijke domeinen heen. De Regiovisie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (2019) geeft de ontwikkelingsrichting weer en biedt nog voldoende aanknopingspunten. In het plan van aanpak wordt dit geconcretiseerd. Elke gemeente stelt naast het regionaal plan ook nog vast waar zij de komende jaren lokaal werk van gaan maken om dakloosheid tegen te gaan, omdat o.a. wonen, werk en inkomen lokale bevoegdheden zijn.

1.5 Maatschappelijke opvang is een vangnet, maar zeker grootschalige opvang is geen oplossing.

We hebben vanaf 2020 de transformatie van de maatschappelijke opvang in gang gezet en gaan daar de komende jaren mee door. Dit is in de lijn van onze beweging van opvang naar wonen, van grootschalig naar kleinschalig, van stad naar regio. In het regioplan bevestigen we dit.

1.6 Dit plan van aanpak is tot stand gekomen met medewerking van een grote groep professionals.

De gemeenten hebben vanuit verschillende disciplines (wonen, participatie, armoede en jeugd) input geleverd, alsook een grote groep professionals van zorg- en welzijnsaanbieders, woningcorporaties en jeugdhulpaanbieders. In lijn met de opdracht van het Nationaal Actieplan zijn een aantal inwoners met ervaringskennis gevraagd om regelmatig ervaringen te delen en/of mee te denken.

2.1 De aanpak van dakloosheid is grotendeels een lokale aangelegenheid.

Naast de acties die regionaal uitgezet worden, is het juist ook belangrijk om lokaal aan de slag te gaan. Taken op het gebied van preventie, armoede en wonen zijn voornamelijk lokaal en niet regionaal. Daarom wordt er op basis van het regionaal plan van aanpak een jaarlijks lokaal uitvoeringsplan gemaakt. Dit wordt aan het college voorgelegd ter goedkeuring.

3.1 Het is belangrijk om de gemeenteraad over deze ontwikkelingen te informeren.

Na de lancering van het Nationaal Actieplan Dakloosheid in 2022 en het presenteren van de uitkomsten van het ETHOS-telonderzoek in 2023 is het vaststellen van het Regionaal plan van aanpak een volgende mijlpaal. Daarom is het belangrijk om de gemeenteraad hier nu over te informeren.

Kanttekeningen

1.1 Ambitie versus praktijk

In lijn met de Verklaring van Lissabon en het Nationaal Actieplan hebben we een stevige ambitie neergezet: geen dakloosheid meer in 2030. Met dit plan zetten we daar actief op in, maar we hebben niet overal invloed op. De woningbehoefte groeit sneller dan dat er gebouwd kan worden. We zijn afhankelijk van woningcorporaties als het bijvoorbeeld gaat over tweede kans-beleid. Daarnaast is het gemeentelijk beleid gericht op het begeleiden van inwoners om dakloosheid te voorkomen of weer zelfredzaam te worden. De uitdaging is dat niet iedereen die ondersteuning wil. Ook zien we een groep mensen die door een complexe zorgvraag niet zelfstandig kunnen wonen. Daar is niet altijd passende zorg voor. Deels zijn we afhankelijk van andere financiers om passende ondersteuning te bieden.

Financiën

De gemeenten ontvangen in 2024 € 13,7 mln. uit de regionale reserve voor inzet in het lokaal sociaal domein. In het portefeuillehouder overleg maatschappelijke zaken is afgesproken dat dit ingezet wordt in het sociaal domein voor beschermd wonen/GGZ, maatschappelijke opvang/dakloosheid en aanpalende domeinen zoals zorg & veiligheid, participatie en woonoplossingen ('gentlemens agreement'). Voor de gemeente Boxtel betreft deze uitkering uit de regionale reserve éénmalig € 585.498. Voorgesteld wordt om dit bedrag meerjarig (van 2024 t/m 2030) in te zetten voor de uitvoering van het plan van aanpak dakloosheid, waarvan:

1. € 23.600 voor de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling (RO) en € 10.000 voor de afdeling Inrichting, Verkeer en Reiniging (IVR) voor de herbouw van het sociaal pension in 2024/2025.
2. $(€ 585.498 - € 23.600 - € 10.000 = € 551.898) / 6 = € 91.983$ per jaar gedurende de periode van 2025 tot en met 2030.

De kosten voor 2024 zullen worden verwerkt in de jaarrekening 2024. De incidentele kosten 2025 zullen worden verwerkt in de eerste bestuursrapportage 2025. Jaarlijks zal hiervoor een uitvoeringsplan gemaakt worden dat voorgelegd wordt aan het college. Het uitvoeringsplan met besteding van middelen voor 2024 is bijgevoegd. In 2025 gaan we ook met woningcorporaties, welzijns- en zorgpartijen werken aan nieuwe meerjarige prestatieafspraken. Dat gaat ook richting geven in de besteding van middelen voor de opvolgende jaren.

Uitvoering

Nadat het regionaal plan van aanpak en lokaal bestedingsplan door het college vastgesteld zijn, zal uitvoering gegeven worden aan het uitvoeringsplan voor 2025. Tegelijkertijd zal in 2025 het uitvoeringsplan voor 2026 samen met partners uitgewerkt worden.

Communicatie

De colleges in de regio besluiten over dit regionale plan van aanpak dakloosheid op 1 oktober en maken het openbaar op 8 oktober. Dat is twee dagen voor Werelddaklozendag op 10 oktober. In die week informeren we ook de gemeenteraad middels een raadsinformatiebrief.

Bijlagen

1. Regionaal plan van aanpak Dakloosheid 'Herstel begint met een (t)huis'
2. Bestedingsplan ten aanzien van herbouw sociaal pension (met bijlage)
3. Raadsinformatiebrief dak- en thuisloosheid